

Complexnummer: 517052

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Pastorie/kerk H. Martinus

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

517053, 517054, 525708

Woonplaats

Rucphen

Gemeente

Rucphen

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Raadhuisstraat 5, 4715 CB Rucphen

Complexomschrijving

Inleiding.

Het complex bestaat uit de PASTORIE aan de Raadhuisstraat 5 (1), de H. MARTINUSKERK op nummer 3 (2) en het bijbehorende HEILIG HARTBEELD (3) op de kerkhofmuur naast de kerk. Dit religieuze complex bevindt zich in het centrum van Rucphen. De pastorie werd gebouwd in 1869 en in de jaren twintig van de twintigste eeuw aan de achterzijde uitgebouwd. De kerk dateert uit 1933 en is gebouwd naar een ontwerp van J. Berben. De toren werd in 1944 door oorlogshandelingen verwoest en nadien in kleinere vorm heropgebouwd. Het Heilig Hartbeeld werd in de tweede helft van de jaren dertig ontworpen door Leo Jungblut en uitgevoerd in een zeldzame chamotteklei met glazuurtechniek. Ook het interieur van de kerk herbergt werken van zijn hand in deze techniek.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum en is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de volkskerk op het platteland. Het is van belang voor de architectuurgeschiedenis, vanwege de stijl en als voorbeeld van het werk van de architect Berben. Het is gaaf bewaard gebleven.

Monumentnummer*: 517053

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 13393/53

Monumentnaam**

Pastorie/kerk H. Martinus

Complexnummer

517052

Complexnaam

Pastorie/kerk H. Martinus

Woonplaats*

Rucphen

Gemeente*

Rucphen

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Raadhuisstraat

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

4715 CB

Woonplaats*

Rucphen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

RUCPHEN

Sectie*

C

Kad. object*

4383

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding.

De PASTORIE no. 5 werd gebouwd in 1869 in een aan het Eclecticisme herinnerende stijl. De kleine uitbouw onder zadeldak dateert uit rond 1900, een uitbouw van het hoofd pand aan de achterzijde en een garage aan de voorzijde zijn gerealiseerd in de jaren twintig van de twintigste eeuw.

Omschrijving.

Het tweelaagse pand telt vijf traveeën, geplaatst onder een schilddak met oud-Hollandse dakpannen. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen met een gepleisterde plint en kroonlijst, de vensterdorpels van de vierruits schuifvensters met ongedeeld bovenlicht zijn van hardsteen. Boven de vensters van begane grond en verdieping bevinden zich houten rolluikkasten. Centraal is de ingangspartij met governiste houten vleugeldeuren, met ovale raampjes en siermotief. In het bovenlicht is een Art Deco glas-in-loodraam met een voorstelling van St. Maarten en de bedelaar. Links en rechts is er op de hoeken van het pand een gevelsteen. Links staat er: "C.J. v. L.R. Heyen, pastoor 1869" en rechts: "D. v.d. Eijnden emer. pastoor 1869". De rechter zijgevel bezit twee zesruits schuifvensters boven elkaar, de linker zijgevel heeft boven de garage een zesruits schuifvenster. De eenlaagse uitbouw rechts is geplaatst onder zadeldak, deze fungeert nog steeds als bijkeuken. Aan de voorzijde is er een schuifraam met rolluikkast, de ramen

in de andere gevels zijn vergroot. Ter linkerzijde is er een garage met carport uitbouw onder plat dak. De houten stijlen van de carport vertonen Expressionistische motieven. De achtergevel ziet uit op een grote tuin met onder meer een forse rode beuk.

Het interieur werd oorspronkelijk geheel doorsneden door een brede gang; deze stuit sinds de uitbreiding op de achterbouw. De gang is betegeld met roodgewolkte en zwarte tegels in geometrisch motief. De wanden worden geleed door pilasters met cirkels en velden; de plafonds zijn voorzien van stucwerk rozetten. Rechts van de ingang is er een kleine kamer met marmeren schouw, verbonden met een achterkamer waarin houten inbouwkasten uit de bouwtijd. Links van de ingang is er een zeer grote kamer-en-suite met in beide kamers een marmeren schouw en in de achterkamer een grote stucrozet. Hierachter bevindt zich de later aangebouwde serre. Achter de bovengenoemde kastenkamer bevindt zich de ovale spiraaltrap met gietijzeren balusters. Achter de trap de vernieuwde keuken met toegang tot de kelder met tongewelven. Via de keuken komt men in de bijkeuken, voorzien van een Jugendstil tegelpatroon op de grond. De eerste verdieping heeft dezelfde plattegrond als beneden; de ovale spiraaltrap voert naar de zolder met houten kapconstructie. Aan de zijden lopen de vier gemetselde schoorsteenkanalen geslept in elkaar over om uit te komen in de twee schoorstenen op de hoekpunten van de nok.

Waardering.

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme en is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de pastorie op het platteland. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 517054

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 13393/53

Monumentnaam**

Parochie/kerk H. Martinus

Complexnummer

517052

Complexnaam

Pastorie/kerk H. Martinus

Woonplaats*

Rucphen

Gemeente*

Rucphen

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Raadhuisstraat
Raadhuisstraat

Nr*

3
5

Toev.*

Postcode*

4715 CB
4715 CB

Woonplaats*

Rucphen
Rucphen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

RUCPHEN

Sectie*

C

Kad. object*

4358

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding.

De R.K. H. MARTINUSKERK van het kerkdorp Rucphen op no. 3 werd gebouwd in 1933 naar ontwerp van architect J. Berben en toont Expressionistische tendenzen. De toren werd in 1944 als gevolg van oorlogshandelingen verwoest en nadien weer opgebouwd in gewijzigde vorm.

Omschrijving.

De centraliserende eenbeukige kruiskerk bestaat uit een voorportaal met zijkapel en op de westhoek geplaatste toren, een schip van twee-en-een halve travee en dwarschip van drie traveeën, een koortravee en een rechtgesloten absis. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen met deels schuin aflopende steunberen, rollagen en siermetselwerk in reliëf. Op de geknikte zadel- en schilddaken liggen verbeterde Hollandse dakpannen. Op de vierzijdige torenspits liggen leien in maasdekking. Het voorportaal is geplaatst onder een eigen zadeldak, de eiken vleugeldeuren in een spitsboogportiek bekroond door een kruis in siermetselwerk. De smalle vensteropeningen hiernaast hebben vorktraceringen verkregen door de metselwijze van de rollagen. De zijkapel met schilddak is op de afgeschuinde hoek verlevendigd door steunberen met asymmetrische raampjes waarboven een dakje. Achter portaal en kapel rijst

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het hoge middenschip op met aan weerskanten een ingang in een diep spitsboogportiek onder zadeldak. De tripletramen in keperboogvorm worden door brede rollagen samengevat. De afzaat van de steunberen is met siermetselwerk verlevendigd. De steunberen dragen de houten gootlijst op klosjes. Het transeptdak is iets lager dan het middenschip en heeft een samengestelde vorm. Het hoogste deel wordt afgesloten door een uilebord: vervolgens breekt er een topgevel door de gootlijst, voorzien van een kruis in siermetselwerk. Tenslotte is er, onder het venster, een lessenaardakje met een ruimte waarin plaats is voor de biechthokjes. De nok van het schip wordt aan de achterzijde afgesloten door een open klokkestoel met kruis, de lagere absis is gedekt door een schilddak.

Het interieur toont een forse ongedeelde ruimte met schoon metselwerk en een kapconstructie waarvan het donkere houtwerk afsteekt tegen de witte plafondplaten. De koorbalustrade wordt afgesloten door een bakstenen spitsboogborstwering. De spitsboogingen van de in het transept ingemetselde biechthokjes worden samengetrokken door een iets verdiepte spitsboognis. Op de vloer liggen rode plavuizen met een zwarte sierband. De tripletramen zijn voorzien van glas-in-lood dat van boven naar beneden lichter van kleur wordt. Bij de absis is de eerste steen: "Me posuit Josephus van Gastel parochus St. Martini Rucphen die XI novembris MCMXXXII". De ruimte wordt gedomineerd door de forse gemetselde preekstoel met oker geglazuurd ingemetseld kruis. Daar achter bevindt zich de absis in een spitsbogige ruimte, met aan weerskanten en achter de drie spitsboognissen een spitsboograam. Het muurwerk is hier voorzien van schilderijen van Het laatste avondmaal en Het Lam Gods, gesigneerd door Joan Collette in 1936. In het westelijke transept bevindt zich een schildering van de H. Blasius op baksteen. Tot de inventaris van de kerk behoren de polychrome negentiende-eeuwse heiligenbeelden in de zijkapel, voorstellende Heilig Hart van Jezus, Theresia, Maria en Jozef met het "Liber generationis" in de hand. Er hangt een Missiekruis gedateerd 21 februari 1865. De incomplete serie kruiswegstaties is gesigneerd door H. Bogaerts. Speciaal voor deze kerk zijn in de jaren dertig beelden gemaakt door Leo Jungblut, zoals de aan de wand bevestigde reliëfs van de H. Antonius en de Pastoor van Ars. In de zijkapel bevindt zich in deze stijl een altaartafel waarop een voorstelling van Maria Goretti en engelen met een kroon, op wolken, met de tekst: "Bescherm ons volk".

Waardering.

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum en is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de volkskerk op het platteland. Het is van belang voor de architectuurgeschiedenis als voorbeeld van het werk van de architect Berben. Het is gaaf bewaard gebleven, de gewijzigde toren doet aan het totale beeld geen afbreuk.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Gedenkteken(D)

Functie

Kerk

Gedenkteken(D6)

Monumentnummer*: 525708

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 13393/53

*Monumentnaam***

Parochie/kerk H. Martinus

Complexnummer

517052

Complexnaam

Pastorie/kerk H. Martinus

*Woonplaats**

Rucphen

*Gemeente**

Rucphen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Raadhuisstraat

*Nr**

3

*Toev.**

*Postcode**

4715 CB

*Woonplaats**

Rucphen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Rucphen

*Sectie**

C

*Kad. object**

4465

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Het HEILIG HARTBEELD werd in 1933 vervaardigd door Leo Jungblut uit Bilthoven, tegelijk met de bouw van de kerk. De stijl ervan is een samengaan tussen Expressionisme en Traditionalisme. Het beeld werd geplaatst in een nis van de muur die om de kerk werd gebouwd. In 1969 is deze muur afgebroken en het beeld kreeg een plaats op een bakstenen piedestal, bij de heg rond het kerkhof achter de kerk.

Omschrijving.

Het beeld bestaat uit verscheidene delen geglazuurd aardewerk. De kleuren hiervan zijn gedekt, namelijk okergeel voor het kleed en roodbruin voor de mantel. De sokkel is voorzien van de signatuur van Leo Jungblut en de herkomst van het atelier: St. Joris, Beesel. Het Heilig Hartbeeld stelt de Christusfiguur meer dan levensgroot voor als een opvallend langgerekte, ascetische figuur, schrijdend met de rechterhand het brandend Heilig Hart beroerend en de linkerhand open benedenwaarts gekeerd. De handen zijn getooid met de stigmata.

Waardering.

Het beeld is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum. Het is van belang voor de kunstgeschiedenis als voorbeeld van het werk van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

beeldhouwer Jungblut en vanwege het materiaalgebruik. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)